

Sygn. akt I C 68317

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia SO Ewa Tomczyk

Protokolant sekr. sąd. Dorota Książczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 roku w Piotrkowie Tryb.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko K. S.

o zapłatę kwoty 105.674,36 zł

1. zasądza od pozwanej K. S. na rzecz strony powodowej (...) Banku Spółki Akcyjnej w W. kwotę 105.674,36 (sto pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt cztery i 36/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 6.184,00 (sześć tysięcy sto osiemdziesiąt cztery) złote tytułem zwrotu części kosztów procesu;
2. przyznaje radcy prawnemu A. A. prowadzącej Kancelarię Radcy Prawnego w P. z rachunku Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. kwotę 4.428,00 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych tytułem pomocy prawnej z urzędu udzielonej pozwanej K. S..

Sędzia SO Ewa Tomczyk

Sygn. akt I C 683/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 2 stycznia 2017 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) pełnomocnik strony powodowej (...) Banku Spółki Akcyjnej w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej K. S. kwoty 105.674,36 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik strony powodowej wskazał, że pozwana w dniu 24 września 2014 r. zawarła z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. umowę o pożyczkę gotówkową kredytu gotówkowego, której pozwana nie spłaciła.

W dniu 21 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. wydał przeciwko pozwanej nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie sygn. akt I Nc 8/17 (k. 31).

Pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty (sprzeciw – k. 41).

W piśmie procesowym z dnia 17 listopada 2017 r. pełnomocnik pozwanej z urzędu podniósł o oddalenie powództwa w całości, w przypadku uwzględnienia roszczenia wniósł o nieobciążanie pozwanej obowiązkiem zwrotu kosztów

procesu na rzecz strony powodowej oraz o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu. Podniósł, że strona powodowa nie udowodniła wysokości kwoty dochodzonej pozwem, nie składając nawet wyciągu z ksiąg bankowych, co oznacza, że fakt zadłużenia pozwanej, a przede wszystkim wysokość tego zadłużenia nie została we właściwy sposób wykazana. Podtrzymał zarzut przedawnienia roszczenia bliżej go nie precyzując (k. 133-134). Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2017 r. pełnomocnik pozwanej dodatkowo powołał się na ustalenie opłaty przygotowawczej oraz opłaty brokerskiej w sposób naruszający przepisy ustawy o kredycie konsumenckiej oraz naliczenie odsetek w wysokości przekraczających wysokość odsetek maksymalnych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 września 2014 r. pozwana K. S. zawarła z (...) Bankiem Spółką Akcyjną w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Na podstawie tej umowy pozwanej została udostępniona kwota pożyczki w wysokości 99.996,39 zł, która w kwocie 78.280 zł miała być przeznaczona na dowolny cel konsumpcyjny. Pozostała kwota była przeznaczona na zapłatę kosztów pożyczki, w tym - 6.999,75 zł jako opłata przygotowawcza i - 14.716,64 zł tytułem opłaty brokerskiej. W dacie zaciągnięcia pożyczki pozwana była już zadłużona wobec banków i podmiotów udzielających pożyczki na kwotę 404.341,61 zł. Umowa została zawarta za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. (...). M. W. Pozwana zobowiązała się do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami umownymi w 60 równych ratach kapitałowo-odsetkowych płatnych do dnia 6 każdego miesiąca. W § 2 umowy przewidziano, że pożyczka jest oprocentowana wg stopy stałej, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 16 %.

(dowód: umowa pożyczki - k. 9-11, harmonogram spłaty pożyczki – k. 53)

Pozwana początkowo spłacała swe zobowiązanie – do marca 2015 r. płaciła ustaloną ratę 2.500 zł, w kwietniu 2015 r. dokonała 3 wpłat w łącznej kwocie 2.400 zł, w lipcu 2015 r. wpłaciła łącznie 650 zł, w sierpniu 2015 r. – 550 zł, we wrześniu 2015 r. – 350 zł, po czym zaniechała jakichkolwiek wpłat. W okresie od daty zawarcia umowy pożyczki do dnia 8 października 2014 r. oprocentowanie pożyczki wynosiło 16 %, w okresie od 9 października 2014 r. do dnia 4 marca 2015 r. – 12 %, od dnia 5 marca 2015 r. do daty wypowiedzenia umowy - 10 %.

(dowód: historia rachunku – k. 54-97)

Strona powodowa pismem z dnia 5 sierpnia 2015 r. wypowiedziała umowę pożyczki z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia. Pismo wypowiedzające umowę pozwana otrzymała w dniu 18 sierpnia 2015 r.

(dowód: pismo powoda – k. 12)

Pismem z dnia 12 grudnia 2016 r. strona pozwana wezwał pozwaną do zapłaty wymagalnego zadłużenia z umowy pożyczki, które na dzień 11 grudnia 2016 r. wynosiło 105.227,96 zł, w tym 90.770,32 zł – kapitał, 3.330,62 zł – odsetki umowne, - 11.127,02 zł – odsetki karne.

(dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty – k. 14)

W dniu 30 grudnia 2016 r. (...) Bank S.A. wystawił wyciąg z własnych ksiąg stwierdzający zadłużenie K. S. z tytułu umowy pożyczki gotówkowej (...) z dnia 24.09.2014 r. na kwotę 105.674,36 zł, na którą to kwotę składały się: - 90.770,32 zł niespłaconego kredytu, - 3.330,62 zł odsetek umownych od dnia 6.05.2015 r. do dnia 20.09.2015 r., - 11.573,42 zł odsetek od zobowiązania przeterminowanego naliczanych od dnia 15.09.2015 r. do dnia 29.12.2016 r. Ponadto w wyciągu tym stwierdzono, iż dalsze należne odsetki ustawowe za opóźnienie naliczane są od kwoty zadłużenia przeterminowanego, tj. kwoty 105.674,36 zł.

Wyciąg ten został opatrzony pieczęcią A. Banku i podpisany przez radcę prawnego T. G., który został upoważniony do podpisywania wystawionych przez Bank wyciągów z ksiąg rachunkowych.

(dowód: wyciąg z ksiąg bank – k. 8, pełnomocnictwo – k. 5)

Pozwana ma 38 lat. Nie posiada majątku ani oszczędności, pracuje na 1/2 etatu jako technik farmacji w aptece. Zarabia 750 zł, jest rozwiedziona, ma na utrzymaniu dwoje dzieci w wieku 8 i 2,5 roku, na które zostały zasądzone alimenty w łącznej kwocie 1.100 zł. Pozwana zaciągając przedmiotową pożyczkę była zadłużona w Banku (...), S. Bank i w FM Banku. Kredytów tych pozwana również nie spłacała, w chwili obecnej banki te nie wystąpiły jeszcze przeciwko pozwanej na drogę sądową.

(dowód: przesłuchanie pozwanej – k. 136 odwrót -137)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i znajduje podstawę w treści umowy pożyczki zawartej pomiędzy powodowym A. Bankiem i pozwaną.

W myśl art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej ilości.

Pozwana nie kwestionowała faktu zawarcia umowy pożyczki. W toku postępowania formułowała coraz to nowe zarzuty, w tym zarzut co do braku udowodnienia wysokości dochodzonej pozwem kwoty, który opierał się na twierdzeniu, że do pozwu nie załączono nawet wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osobę upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku.

Zarzut ten jest oczywiście bezzasadny bowiem do pozwu został dołączony wyciąg z ksiąg rachunkowych podpisany przez T. G. będącego osobą upoważnioną do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzony pieczęcią banku. Dokument ten nie ma wprawdzie mocy dokumentu urzędowego w postępowaniu cywilnym (art. 95 ust. 1 a) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe (tekst jednolity – Dz.U. z 2017 r., poz. 1876), nie mniej kwalifikacja taka nie pozbawia tego dokumentu mocy dowodowej i wiarygodności, o czym będzie mowa w dalszej części rozważań. Wskazać należy, że dokument ten nie był jedynym dowodem zaoferowanym przez stronę pozwaną na uzasadnienie wysokości zobowiązania pozwanej. Do akt sprawy załączono umowę pożyczki podpisaną przez pozwaną i przedstawiciela powodowego banku, harmonogram spłaty pożyczki oraz historię na rachunku obrazującą wysokość zobowiązania pozwanej oraz dokonane przez nią wpłaty, wezwania do zapłaty kierowane do pozwanej wraz z dowodem jego doręczenia. Pozwana zaś negując wysokość swego zobowiązania nie przedstawiła żadnych dowodów co do tego, w jakiej wysokości i kiedy spłaciła zobowiązanie, od jakiej daty pozostaje w opóźnieniu i jaka powinna być wysokość zobowiązania, usiłując niezasadnie przerzucić w całości ten obowiązek na stronę powodową. W tym zakresie pozwana oczekiwała od strony powodowej złożenia dowodów potwierdzających wypłatę pożyczki, wpłat pozwanej i ich zarachowania oraz „szczegółowego i jasnego wyliczenia kwoty obciążającej pozwaną” (k. 133).

Tymczasem dowody takie zostały przez stronę powodową złożone, w ich świetle wysokość zobowiązania pozwanej nie budzi wątpliwości. W szczególności wynika to z załączonego do pozwu wyciągu z ksiąg rachunkowych. Wyciąg ten ma moc dowodową dokumentu prywatnego, którego wprawdzie nie dotyczy domniemanie z art. 245 k.p.c., jednakże zgodnie z utrwalonym orzecznictwem dowód z dokumentu prywatnego może być podstawą ustaleń faktycznych, jest samodzielnym środkiem dowodowym, którego moc sąd ocenia według zasad określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Mimo nowelizacji prawa bankowego dokonanej ustawą z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 777), wyciąg z ksiąg bankowych nadal pozostaje dokumentem uprawniającym powoda do wystąpienia z pozwem w postępowaniu nakazowym (art. 485 § 3 k.p.c.) i może on stanowić podstawę wpisu do ksiąg wieczystych (art. 95 ust. Prawa Bankowego). W swojej istocie wyciąg z ksiąg bankowych zawiera bowiem złożone w szczególnej formie oświadczenie wiedzy uprawnionych osób, dotyczące danych zaksięgowanych w księgach rachunkowych. Prowadzenie zaś tych ostatnich poddane jest zarówno regulacji ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2343) oraz rozporządzenia Min. Finansów

z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. z 2013 r., poz. 329), jak i ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 196).

Niezasadny jest również podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia. Zarzut ten nie został bliżej sprecyzowany przez pozwaną, a z wypowiedzi jej pełnomocnika wynika, że został on podniesiony jedynie na żądanie pozwanej.

Zgodnie z art. 117 k.c. – z wyłączeniem sytuacji szczególnych – wszelkie roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (art. 117 ust. 2 k.c.).

W myśl art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Zgodnie z art. 123 § 1 ust. 1 i ust. 2 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia bądź też przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje.

Roszczenie banku o zwrot pożyczki ma związek z prowadzeniem działalności gospodarczej przez bank, a zatem przedawnienie wynosi 3 lata. Termin przedawnienia zaczyna biec od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 k.c.). Jeśli pożyczka nie jest spłacana, to pożyczkodawca może ją wypowiedzieć. Wówczas całość niespłaconej pożyczki staje się natychmiast wymagalna. Wraz z upływem terminu wypowiedzenia raty, które nie były jeszcze wymagalne, stają się natychmiast wymagalne. W odniesieniu do tych rat trzyletni termin przedawnienia należy liczyć od dnia, w którym upłynął termin wypowiedzenia kredytu.

Skoro pożyczka została wypowiedziana ze skutkiem na dzień 19 września 2015 r., a strona powodowa wniosła pozew w dniu 2 stycznia 2017 r. nie doszło do przedawnienia roszczenia.

Także nie może odnieść zamierzonego rezultatu powoływanie się przez pozwaną na naruszenie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim poprzez ustalenie wysokości kosztów opłaty przygotowawczej i opłaty brokerskiej jak również ustalenia zawyżonych odsetek przekraczających wysokość odsetek maksymalnych.

Jeśli chodzi o kwestię wysokości kosztów wskazać należy, że do przedmiotowej umowy znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity – Dz.U. z 2016 r., poz. 1528 ze zm.). Zgodnie z art. 3 ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Pełnomocnik pozwanej w osobie radcy prawnego formułując ten zarzut nie odwołał się konkretnych regulacji ustawowych. W dacie zawarcia przedmiotowej umowy nie obowiązywał art. 36 lit. a) ustawy o kredycie konsumenckim, który wprowadza limit wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu. Regulacja ta została wprowadzona ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1357) i dotyczy umów zawartych po 11 marca 2016 r. (por. art. 11 pkt 1 ustawy).

Jeśli chodzi o wysokość odsetek należy odwołać się do regulacji zawartej w art. 359 § 2¹ k.c., zgodnie z którym maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne).

Odsetki wynikające z umowy pożyczki zostały ustalone przez stronę powodową bez naruszenia powyższej regulacji, w okresie od chwili zawarcia umowy do dnia 8.10.2014 r. odsetki maksymalne wynosiły 16 %, w okresie od 9.10.2014 r. do dnia 4 marca 2015 r. - 12 %, zaś od 5 marca 2015 r. – 10 %. W takiej wysokości odsetki liczyła strona powodowa, co wynika w sposób nie budzący wątpliwości z historii na rachunku złożonym przez stronę powodową.

Dlatego też twierdzenia pozwanej w zakresie ustalenia wysokości odsetek jak i kosztów pożyczki były niezasadne.

Podstawą orzeczenia o odsetkach był przepis art. 481 k.c. zgodnie z tym przepisem jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu był przepis art. 102 k.p.c.

Przepis ten daje sądowi swobodę przy rozstrzyganiu o kosztach procesu, gdy stosowania zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c. nie można pogodzić z zasadą słuszności, jednakże należy podkreślić, że jako przepis szczególny nie może być wykładany rozszerzająco i wyklucza uogólnienia. Zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących w przedmiocie kosztów procesu. Do okoliczności mogących wywrzeć wpływ na odstępstwo od tych zasad należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 1973 r., sygn. akt I CZ 122/73, OSNC rok 1974, nr 5, poz. 98, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 1973 r., sygn. akt I PR 188/73, (...) rok 1973, nr 12, str. 413), jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące sytuacji życiowej strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 r., sygn. akt V CZ 107/10). Do pierwszych zaliczane są sytuacje wynikające z charakteru żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, prekluzja. Drugie wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony, z tym zastrzeżeniem, że niewystarczające jest powoływanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., sygn. akt I CZ 26/11).

Jakkolwiek trudna sytuacja życiowa i materialna pozwanej może być uznana za przypadek szczególnie uzasadniony, to jednak nie daje ona podstawy do odstąpienia od obciążania pozwanej kosztami procesu w całości. Pozwana przestając regulować swe zobowiązania naraziła stronę powodową na ponoszenie kosztów procesu. Sąd obciążył pozwaną kosztami procesu w kwocie 6.184 zł, na którą składa się uiszczona przez stronę powodową opłata sądowa od pozwu 5.284 zł oraz 1/6 kosztów zastępstwa procesowego wynoszących stosownie do § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1667 ze zm.) 5.400 zł.

Podstawę rozstrzygnięcia o przyznaniu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu stanowiły przepisy § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715). Stawka wynagrodzenia w myśl § 4 pkt 3 rozporządzenia została podwyższona o stawkę podatku od towarów i usług.

Sędzia SO Ewa Tomczyk